

**11400 Младеновац– Стојана Новаковић 2– Тел. 011/8231-331, Факс. 011/8233-471,
e-mail: pss.kosmaj@my-its.net**

Аутори: дипл.инг.Виолета Величковић, дипл.инг Љиљана Крсмановић, дипл.инг Бранислав
Радовановић, дипл.инг.Предраг Перић и инг.Драгољуб Глишић

Заштита јабуке и крушке

На основу временске прогнозе до краја недеље и на основу остварења и других услова може доћи до секундарних зараза болестима чађавом краставошћу и пепелницом јабуке. За заштиту од ових патогена препоручујемо употребу једног од системичних фунгицида у комбинацији са контактним: SCORE 250-EC 0.013%; ZATO 50-WG150gr./ha; OLYMP10 – EW 0,024 %; CLARINET 0,15%; i KAPTAN 0,2%; DELAN750-CS 0,035 %; MERPAN 80-WDG 0,2 %; и др.

У колико још траје лет лептира *Cydia pomonella*, применити један од инсектицида: NURELLO,075%;GUSATHION WP-25 0,15%;COTNION 25-WP 0,15%; и др.

Против крушкине буве треба употребити један од следећих инсектицида: VERTIMEC 018 –EC 0,05 %;ABASTE, и др, уз додатак 0,5 % Nu-филма или минералног уља.

Сузбијање корова у стрништима

На прагу је жетва озимих култура и прави је моменат да се на време размишља и припреми за примену хербицида на стрништу. Ову меру је неопходно обавити на оним парцелама које су заражене вишегодишњим и једногодишњим коровима попут сирака, пиревине, зубаче, попонаца, паламиде, амброзије и других.

После жетве неопходно је испровоцирати ницање корова, путем плитког орања или тањирања, када коров изникне и порасте до 30 цм, неопходно је извршити третирање једним од хербицида: GLIFOSAT SL-400, RAUNDAP, DOMINATOR; TAUCH-DOWN; CLINIC и др.

Заштита паприке

И даље временски услови погодују развоју и ширењу бактериозне пегавости листов паприке-*Xanthomonas campestris*. Најугроженије су парцеле на којима су већ раније примећени симптоми овог обољења. Заштиту од ове болести можемо вршити употребом фунгицида на бази бакра сваких 3 до 4 дана,водећи рачуна о степену зрелости паприке и каренци. Могу се употребити сладећи фунгициди: Neoram u konc 0,8 %;Cuprocaffaro u kol.3 kg/ha; и др.

Треба обратити пажњу на појаву гусеница памукове совице,подгризајуће совице и гусенице кукурузног пламенца. Све гусенице се хране у плоду паприке и врше дирекну и индирекну штету усеву. Заштиту је најбоље спровести у почетним фазама развоја гусенице употребом једног од препарата: Match ili Karate zeon ,строго водећи рачуна о каренци.

Резултати макрогледа стрних жита 2008/2009 год.

Макроглед стрних жита постављен је 16. 10.2008.год. на парцели пољопривредног произвођача Драгана Вукадиновић у КО Јагњилу (Младеновац) у сарадњи са Институтом за ратарство и повртарство- Нови Сад и Центром за стрна жита-Крагујевац. Предусев је био кукуруз, предсетвена припрема је обављена на време и то: орање, тањирање 2х и финално са сетвоспремачем и дрљачом. Сетва је обављена у оптималном року. Ђубрено је НПК 16:16:16, у количини 300кг/ха. Ницање је било јако лоше, јер није било падавина, па је само ницање трајало јако дуго. У пролеће, чим је време то дозволило (после отапања снега), обављено је прво прихрањивање са АН-ом 300кг/ха. Како и у наредном периоду није било падавина, стрна жита су се слабо бокорила, појавили су се корови и Лема, те смо уз Сека-тор(0,3кг./ха) и Фури (0,1л/ха) , применили додатну прихрану са Муртонином (3кг/ха), и тек после овог третирања и падавина које су коначно стигле, добили смо један леп макроглед, избокорен и уједначен. Висина стабљике је била ниска али до тога је дошло због недостатка падавина у периоду када је то стрним житима било најпотрбније.

Дана 12. јуна 2009.год. смо одржали Дан поља стрних жита, где је осим гостију из Института из Новог Сада и колега са свих општина које покрива наша служба, било и доста пољопривредних произвођача и преставника Задруга, апотекара и медија.

Жетва јечма је обављена на време и то 18. 6. 2009. год., пре обилних падавина које су трајале све до 11. 7.2009. год, није било могуће обавити жетву, што је утицало на квалитет и принос пшенице и тритикалеа.

Жетва пшенице је обављена 14. 7. 2009.год.

Најбољи принос јечма дала је сорта Рекорд 6.000 кг/ха.

Најбољи принос пшенице је код сорте Исидора 5.900 кг/ха.

Најбољи принос тритикалеа био је код сорте Одисеј 5.150 кг/ха.

Табеларни приказ резултата макрогледа:

Р.бр.	Сорта	Хектолитар у кг.	Влага %	Маса 1000 зрна	Принос кг/ха сведен на 13% влаге
1.	НС 525	59,25	15,4	41,0	3.900
2.	НС 565	59,30	11,5	41,7	5.380
3.	РЕКОРД	60,10	13,3	42,0	6.000
4.	ГРАНД	56,95	10,2	40,0	5.250
5.	ЈАВОР	58,65	10,0	41,3	6.100
6.	НОНИУС	59,70	10,1	41,8	4.800
7.	АТЛАС	58,25	10,2	41,1	4.830
8.	КРУНА	73,35	15,2	41,7	5.310
9.	ВИЗИЈА	73,05	15,8	41,0	5.090
10.	АРИЈА	74,05	14,5	41,2	4.980
11.	ПОБЕДА	74,05	14,3	42,7	5.300
12.	ДАМА	74,25	14,7	40,0	5.050
13.	ЕТИДА	73,65	14,7	40,0	5.300
14.	ЗВЕЗДАНА	73,25	15,7	40,9	4.760
15.	БАСТИЈАНА	71,85	16,4	41,7	5.120
16.	НС 40С	70,45	13,0	39,8	5.010
17.	АНГЕЛИНА	72,05	14,3	40,3	5.760
18.	ИСИДОРА	72,45	14,0	40,0	5.900
19.	МИЛИЈАНА	72,65	13,9	39,9	5.200
20.	ТОПЛИЦА	72,85	13,8	40,0	5.050
21.	ТРИЈУМФ	71,85	12,0	43,1	5.100
22.	ФАВОРИТ	78,05	11,5	45,0	4.850
23.	ОГАЊ	73,86	14,3	44,4	5.000
24.	ОДИСЕЈ	74,05	13,1	42,2	5.150

НЕГА ЗАСАДА ЈАГОДА ПОСЛЕ БЕРБЕ

Јагода се код нас мало гаји на црној полиетиленској фолији. Овај систем гајења има више предности у односу на стандардни. Међутим, пошто код нас преовлађују засади јагоде без застирања површине земљишта, указујемо на агротехничке мере које треба преузети после бербе да би се у наредној години могла очекивати добра родност.

Припрема рода јагода, занаредну годину почиње завршетком бербе. Родни потенцијал за наредну годину формира се током септембра па све до половине новембра. У то време одвија се диференцирање цветних пупољака. Колико ће се диференцирати цветних пупољака највише зависи од примењених агротехничких мера после бербе-уклањања столона, одржавање и обрада земљишта, уништавање коровских биљака, ђубрења, наводњавања и заштита од биљних болести и штеточина. После бербе јагода потребно је наставити уклањање столона са живићима у више наврата све док избијају. По правилу нетреба дозволити образовање живића. Јагоде без столона и живића дају већи принос за 50-70%, од оних са столонима и живићима. Столоне се могу закидати маказама, или култиватором при редовној обради земљишта. Не треба их кидати вучењем јер се тиме повређују бокори јагоде.

Одржавање земљишта у чистој обради обавља се ради уништавања корова и чувања влаге у земљишту. Обрада земљишта треба да је плитка (5-6 цм) због плитког кореновог система биљака и обично се комбинује са уклањањем столона. Потребно је да засад увек буде без корова који се могу уништавати и хербицидима (Фусиладе 1,5 лит/ха, Бетанол 3-6 лит/ха, Галант супер 1 лит/ха, Вензар 2-4 лит/ха).

Основно ђубрење Н:П:К ђубривима потребно је извести у току септембра, зависно од садржаја у земљишту, или орјентационо око 600 кг/ха 8:5:24 или 9:18:27 на средње обезбеђеном земљишту. Ђубриво је потребно унети у земљиште обрадом. Може да се обави додатно и преко лишћа неким од познатих средстава са макро и микро елементима. Овај начин ђубрења може да се примени заједно са средствима за заштиту.

Наводњавање треба да буде основа савремене производње јагоде јер ова воћна врста има великих потреба за водом због плитког кореновог система. Наводњавање се може обавити браздицама (ширине 10-15 цм.) натапањем по систему „ кап по кап“ и вештачком кишом. У том периоду потребно је заштитити засад од љубичасте пегавости лишћа. Потребно је прскати препаратима: Вентурин, Дитхан, Каптан, Манкогал-80, Мерпан у два наврата.

Прво прскање изводи се одмах после бербе, а друго почетком Септембра. Такође, се може применити и Бакарни креч или Бакроцид. Ако је старије лишће јаче захваћено овом болешћу, потребно је одмах после бербе сакупити, изнети из засада и запалити а затим засад заштитити предложеним пестицидима.

Глишић Драгољуб дипл.инг.

ОБЈЕКТИ ЗА ТОВ ЈУНАДИ

Да би смо имали добар тов и позитиван финансијски резултат на крају това, неопходно је обезбедити објекат који ће пружити адекватне услове товљеницима. Наиме, данас је скоро потпуно напуштен систем држања јунади на везовима у току трајања това, осим у екстезивном тову код већине наших фармера у сеоским домаћинствима.

Савремен објекат за тов мора да обезбеди неколико важних предуслова:

- довољно животног простора за свако грло у тову
- довољно хранивеног простора за свако грло у тову
- довољна количина чистог ваздуха (адекватно проветравање)
- спречавање утицаја атмосферских прилика на товљенике и др.

Објекти који се данас најчешће граде по систему полуотворених фарми су најприхватљивији са становишта економичности и задовољења горе наведених предуслова за добар тов. Овакве фарме се најчешће граде од тврдог материјала, затворене са северне и западне стране, а отворене јужно и источно. Таквом градњом спречавамо утицај атмосферских прилика нарочито у зимским данима када се температуре спусте знатно испод нуле и када дувају хладни ветрови са севера уз јаку кишу или снег.

Када је реч о унутрашњем уређењу фарме, треба рећи да се јунад смештају у боксеве у којима се може држати 5-10 грла приближно исте старости и тежине. Треба такође водити рачуна да мушка грла буду одвојена у други бокс од женских. Боксеви су најчешће поређани уз дужи део фарме где се налази и ходник за храњење. Под боксева се најчешће чисти потисном гредом (делта скрепером) који повремено чисти подну површину од чврстог стајњака, док течни део стајњака каналом се одводи до јаме за осоку. Под боксева као и сви ходници унутар фарме изграђени су од бетона ради лакшег чишћења и дезинфекције. Сам објекат се покрива салонит плочама или црепом подшивен даскама како јаки ветрови неби могли да однесу део кровног покривача. У току зиме када дувају јаки ветрови, отворени део стаје (јужна и источна страна) затварају се балама сламе и на тај начин спречава се утицај атмосферских прилика на животиње које су у тову.

Треба напоменути и то да овакви савремени објекти морају имати и посебне боксеве за ветеринарске интервенције. Ови боксеви могу бити смештени под кровом или на отвореном у зависности од потреба и концепта изградње фарме.

На крају треба рећи и то да сваки објекат у свом саставу (изван фарме) мора имати базен за смештај чврстог стајњака као и базен за осоку. И један и други базен праве се од армираног бетона отпорног на деловање киселине.

Радовановић Бранислав дипл. инж

ПРИПРЕМА СИЛАЖЕ ПОЈЕДИНИХ КРМНИХ КУЛТУРА

Силирање је биотехнолошки поступак конзервације влажне кабасте и концентроване хране. Одвија се без присуства ваздуха. Најважнији производ је млечна киселина која представља природан конзерванс. Настаје врењем у води лако растворљивих угљених хидрата деловањем бактерија млечно-киселинског врења.

Што се тиче погодности биљака за силирање, хранива можемо поделити у три групе:

1. Хранива лака за силирање (кукурузна биљка, прекрупа влажног клипа или зрна кукуруза, пшеница, јечам, сирак, сунцокрет, глава и лист шећерне репе, сирови резанац шећерне репе).

2. Хранива која се теже сама силирају (траве, црвена детелина, лупина...).

3. Хранива која не могу сама да се силирају (сточни кел, луцерка, соја, грашак, грахорица, перко, сирови пивски троп, уљана репица).

Биљку кукуруза је најбоље силirati у фази воштане зрелости зрна. Тада се % суве материје у биљци креће од 30-35%. Удео клипа у маси целе биљке је до 40%. Ако биљка дође у фазу касне воштане зрелости, принос суве материје опада из разлога што се стабилне леме, клипови откидају, а лист губи. Биљка кукуруза се може силirati сама, а ако желимо постићи висок квалитет, препоручује се додавање бактеријско-ензимских инокуланата. У зависности од конфигурације и чистоће парцеле, као и брзине кретања комбајна, биљку зеленог кукуруза треба косити на висини од 10-12 цм изнад земље, а може и на већој висини - 20 цм. Дужина одрезака зависи од степена зрелости, тако да је при воштаном зрењу дужина од 0,7-1 цм. Ситнија маса се лакше транспортује, боље се сабија, даје квалитетнију силажу и боље се изузима.

Треба бирати хибриде кукуруза који имају већи удео клипа и који су отпорнији на сушу и болести. Најбољи хибриди за силажу кукуруза су хибриди групе зрења 400-700.

Код луцерке оптимално време кошења за припрему силаже или сенаже је фаза предцветање или најкасније до 10% исцветалих биљака. Да би се луцерка брже регенерисала, треба је косити на висини од 15 цм изнад површине земљишта. Тако покошена маса брже провењава. Луцерка се не може сама силirati зато што не садржи потребан шећерни минимум за успешну ферментацију. То је протеинско храниво, па се зато препоручује додавање угљенохидратних хранива (меласа 3-5%, суви резанци шећерне репе 8-10%, прекрупа зрна кукуруза 5-7%). Могу се додати и бактеријско-ензимски инокуланти у малим количинама (5-10 г/т зелене масе). Дужина одрезака при садржају суве материје од 25-30% треба да буде од 3-5 цм, а при садржају С. М. од 30-35% дужина одрезака се креће од 2-3 цм.

Ако се од зелене луцерке припрема сенажа, у провенутом материјалу садржај суве материје треба да буде 40-60%, а дужина одрезака од 0,7-1,5 цм.

Предраг Перић дипл. инж